

Oponentský posudek na rigorózní práci

Koheze simultánně tlumočených textů (Cohesion of Simultaneously Interpreted Texts)

Mgr. Ivo Müller

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav translatologie
Praha 2008

Cílem rigorózní práce, jež vychází z magisterské diplomové práce *Koheze a koherence simultánně tlumočených textů*, obhájené na Ústavu translatologie na *výbornou* v roce 1996, a jež má charakter teoreticko-experimentální studie, bylo popsat, analyzovat a na konkrétním empirickém materiálu sledovat způsoby používání koheze jako důležitého rysu textuality při simultánním tlumočení z angličtiny do češtiny, jakož i různé druhy jejího porušování.

Práce má 98 stránek včetně příloh a obsahuje část teoretickou (kapitola I. *Simultánní tlumočení – různé pohledy*, II. *Koheze v simultánně tlumočených textech* a IV. *Výzkum simultánního tlumočení v období 1996-2007*) a empirickou (kapitola III. *Kohezní vazby: experiment*).

Autor ponechává do značné míry původní strukturu práce (kapitoly I.-III.) a doplňuje ji následně o novou samostatnou kapitulu IV. Ta svým zaměřením navazuje na upravenou kapitulu I., ve které stručně, ale výstižně analyzuje výzkum simultánního tlumočení od samotných počátků v 50. letech až do 90. let minulého století a vhodně dělí tuto první kapitulu na několik menších podkapitol (1.2.1. pohled kognitivní vědy, 1.2.2. hodnocení kvality, 1.2.3. sociolingvistický pohled, 1.2.4. normy kvality – škoda, že není uvedeno toto rozdělení v obsahu).

Chtěla bych ještě předdeslat, že zachování původní struktury magisterské práce a zařazení této nové IV. kapitoly na samotný závěr, je poněkud nešťastné: *Abstrakt* na s. v a *vi*, stejně jako *Závěr* na s. 66 a *Přílohy* na s. 67-92 se týkají pouze původní magisterské diplomové práce a vůbec se nevztahují k nově přidané kapitole IV. Naopak rozsáhlá a aktualizovaná *Použitá literatura* (s. 93-98), která je nešikovně zařazena až za *Přílohy*, již veškeré publikace informace obsažené a zpracované v kapitole IV. zahrnuje.

Kapitola III. popisuje konkrétní experiment, provedený se studenty 4. a 5. ročníku magisterského studia oboru tlumočení (celkem se experimentu zúčastnilo 16 probandů – bylo by žádoucí, kdyby autor v diskusi při obhajobě vysvětlil, proč následně při zpracování výsledků experimentu pracuje pouze s 10 vzorky tlumočení). Experiment sleduje způsoby převádění kohezních vazeb (reference, lexikální koheze – reiterace a kolokace, konjunkce) při simultánním tlumočení z angličtiny do češtiny a kvantifikuje některé typy porušování textové koheze a koherence (5 kritérií porušení textu: nedokončená věta, neúplná kohezní vazba, věcná oprava, protikladná informace, nejasná koheze). Výsledky experimentů jsou shrnuty do tabulek a profesionálně statisticky zpracovány. Zde autor v plné míře uplatnil i znalosti ze svých dalších vystudovaných oborů, možná však mohl své postupy a výpočty více explicitovat s ohledem na recipienty rigorózní práce.

Vzhledem k tomu, že tato část rigorózní práce nedoznala podstatných změn oproti přínosné magisterské práci, zaměřím se spíše na zcela nově vypracovanou kapitulu IV. *Výzkum simultánního tlumočení v období 1996-2007*, kde I. Müller prokázal, že je schopen se velmi dobře orientovat ve vývojových tendencích posledních 20. let, nejenom zmapovat tento vývoj a jednotlivé přístupy, jež dokládá v bohaté prostudované literatuře, ale i předložit vlastní analýzu a osobní názor. Kapitola IV. je rozdělena do osmi podkapitol. V jednotlivých podkapitolách (IV.2.-IV.7.) rozebírá konkrétní badatelské přístupy, které se profilují v posledních letech (neurolingvistický, kognitivně psychologický, sociologický, textově

lingvistický, testování tlumočnických dovedností, kvalitativní) a na závěr (podkapitola IV.8) se spolu s Franzem Pöchhackerem či M. Croninem ptá, zda nastal čas na změnu paradigmatu v tlumočnických studiích. Velmi vhodná otázka i do diskuse při obhajobě.

Autor způsobem zpracování dané problematiky prokázal, že výborně zvládl odbornou literaturu, že s prostudovanou literaturou dovede pracovat, je schopen jednotlivé úvahy, poznatky a názory správně utřídit, předložit a systematizovat. V této souvislosti oceňuji skutečně rozsáhlou bibliografii uvedenou v závěru rigorózní práce.

Rigorózní práce je dobře, jasně a srozumitelně napsána. Ukazuje se, jak výhodné je k tlumočnické problematice přistupovat interdisciplinárně, a využít při zpracování tématu i znalostí z dalších studovaných oborů (matematika, statistika, psychologie).

Celkově hodnotím rigorózní práci I. Müllera jako velmi přínosnou a doporučuji teoretickou část (kapitola I. a IV.) po menších formálních úpravách k publikaci v odborném tisku.

Rigorózní práci doporučuji k obhajobě a navrhuji, aby na jejím základě a průběhu samotné rigorózní zkoušky byl kolegovi Mgr. Ivo Müllerovi udělen titul PhDr.

Praha 15.listopadu 2008

Prof.PhDr. Ivana Čeňková,CSc.